

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Familien Bohn fra Rønne.

— — — — —
At

M. K. Zahrtmann.

**Særtryk af Personalhistorisk Tidsskrift,
Tredie Række, VI. Bind.**

— — — — —
Kjøbenhavn.

Det Hoffensbergske Etabl.

1898.

Slægten Bohn fra Rønne er en Navnebetegnelse, som ikke kalder noget Billede frem for de fleste nulevendes Blik, men da denne Slægt i sin Midte har talt nogle af Bornholms mest ansete Mænd og Kvinder i de sidste 300 Aar, fortjener den vel at mindes.

Den mundlige Overlevering giver Slægten en tysk Oprindelse; selve Slægtsnavnet saa vel som de i Slægten nedarvede Fornavne Herman, Klavs, Henning, Jørgen og Morten synes at støtte Troværdigheden heraf. En Mængde andre bornholmske Slægtsnavne tyde ligeledes paa en udenlandsk Oprindelse, saaledes Boss, Colberg (findes nævnt 1594 i Svanike), Dick (Sander D., født i Skotland 1571, bosat i Svanike og død her 1612 $\frac{12}{5}$), Engel (Mester Baltzer E., bosat i Hasle i Slutningen af det syttende Aarhundrede), Kuhre, Rasch (to Brødre Mathias og Filip R. i Rønne i sidste Halvdel af det syttende Aarhundrede), Stender (Jørgen S., født i Sønderborg 1702 $\frac{3}{8}$, bosatte sig 1726 i Rønne), Thiesen, Wichmann (en Ligsten i Rønne Kirke med tyske Bibelsprog fortalte, at Nicolaus W., Raadmand i Rønne, var gift med Catharina Schudepelten og døde 1646 $\frac{1}{11}$) og Wolfsen (David W., rimeligvis født i Skotland, var 1648 Raadmand i Svanike). Andre bornholmske Slægter nedstamme fra Øens Embedsmænd, saaledes Slægterne Arboe (fra Konduktør-lieutenant Otto Johan A., som 1688 sendtes over til Øen for

at bygge Rønne Fæstning), Anker (fra Provst Povl Hansen A., født i Skaane, Præst i Hasle og Rutsker Sogn 1654—97), Dam (fra Kaptajn Kristian Pedersen D. i Aakirkeby, født 1695 $\frac{6}{11}$ paa Kristiansø), Madvig (fra Hans Olufsen M., som under den skaanske Krig fordreves fra Skaane og 1681 $\frac{9}{3}$ beskikkedes til Skovrider paa Bornholm), Müller (fra Anker Anthoni M., født 1654 i Kalundborg, beskikket 1686 til Vicelandsdommer paa Bornholm), Schor (fra Hans Henriksen S., beskikket 1689 til Amtsskriver og Proviantforvalter paa Bornholm), Sode (fra Jens Hansen S., født i Skaane, Præst i Hasle og Rutsker Sogn 1632—54) og Sonne (fra Oluf Nielsen S., født 1626, død 1672 $\frac{29}{9}$ som Præst i Østerlarsker Sogn og Gudhjem).

Mens Besiddelsen af Bornholm 1525—76 var overdraget Lybæk, paa hvilken Hansestad Øen endnu langt senere drev en betydelig Handel, bosatte mange tyske Købmænd sig her; det nævnes saaledes 1545, at Colbergerne have stiftet et Gilde i Nexø, paa hvilken By de i mange Aar have handlet, og 1573 $\frac{7}{12}$ oprød Rønne Borgere med Borgermestrene i Spidsen de lybske Købmænds Boder og ødelagde deres Varer i Forbitrelse over Lybækkernes Overgreb paa deres Rettigheder, mens de lod Greifswaldernes, Stralsundernes og Colbergernes Boder urørte¹⁾. Den Mulighed ligger nær, at Slægten Bohns Stamfader har været en af disse Købmænd. En Overlevering nævner udtrykkelig Lybæk som Slægtens Hjemstavn; dens Fortælling om, at to Brødre Bohn fra Lybæk nedsatte sig paa Bornholm som Møllebyggere og viste sig saa dygtige i deres Fag, at de ogsaa fik Arbejde paa Sælland, finder i øvrigt intet Steds nogen Støtte. Den er sikkert en Fabel ligesom en anden Overlevering, der kun anfører, at Slægtens Stamfader Morten Bohn kom 1618 fra Rygen til Bornholm; denne sidste findes vel i et i 1849 trykt Uddrag af „en Stamtavle om den agtbare Familie“, hvilken dens Medlemmer skulde have opbevaret og udfyldt gennem de forløbne 230 Aar, men dette Uddrag viser sig upaalideligt i mange Punkter, og Stamtavlen selv er nu forsvunden. Man kunde

¹⁾ I. R. Hübertz: Aktstykker til Bornholms Historie. S. 144, 434.

fristes til at sætte Slægten i Forbindelse med Hermann Bonnus, født 1504, død 1548, Lybæks første lutherske Superintendent, der opholdt sig i Danmark 1528—29 som Lærer for Prins Hans, Kong Frederik den førstes Søn. Han havde tre Sønner, men ingen Sønnesønner; saaledes maa Tanken om de bornholmske Bohners lige Nedstamning fra ham opgives som uholdbar. I hans nærmeste Familje findes heller ikke de for den bornholmske Slægt særegne Fornavne¹).

I Lensherren Hendrik Brahes Regnskab for Aaret 1585—86 findes Navnet Bohn nævnt første Gang paa Bornholm; blandt Udgiftposterne anføres her: „giffuet Harmenn Bonne ij rønnde for xm Mursteen hand kiøffte ij lipke Cxxx dall.“ I Følge dette var Herman Bohn 1586 Købmand i Rønne og rimeligvis en af Byens største; end videre er der Grund til at antage, at han selv som Skipper paa eget Skib har hentet denne betydelige Last i Lybæk. Saaledes findes lige til op imod vore Dage Skipper- og Købmandsstillingen ofte paa Bornholm forenede: Købmanden henter selv paa sit eget Skib sine Varer hjem og forhandler dem fra sin egen Bod.

Den her brugte Form for Købmand Bohns Fornavn, Harmen, er endnu den Dag i Dag gængs i den bornholmske Udtale af Navnet Herman. Naar denne oprindelig plattyske Form findes anvendt af den danske Lensherre, kan man maaske dog heri finde et Fingerpeg paa, at Harmenn Bonne var en til Bornholm indvandret Tysker. Ogsaa den Omstændighed, at Herman Bohn hverken her eller andet Steds særtagnes med sin Faders Navn, taler for, at han har været Slægtens første Mand paa Bornholm og derfor ikke har kunnet i Navnet forvexles med nogen anden, og at hans Fader har været Bornholmerne ukendt. Denne Omstændighed træder saa meget des mere frem, som alt i det nærmest følgende Slægtled Klavs Bohn 1611 nævnes alene som Claus Hermandsen uden Tilføjelse af Slægtsnavnet; af hans Signet med Bogstaverne C B, som ogsaa kendes andet Steds fra, ses det, at hans fulde Navn har været Claus Hermandsen

¹) Spiegel: Hermann Bonnus. Göttingen 1892.

Bohn. Formen Bonne er én af de talrige Former, under hvilke Navnet Bohn lige til Midten af forrige Aarhundrede forputter sig; Boen synes at være den ældste, af Slægten selv brugte Form, og først i det attende Aarhundrede gjør Formen Bohn sig mere og mere gældende. De ældste Led af Slægten føre i deres Signet kun ganske simple Bomærker, dannede af nogle faa lige Streger; den synes da nedrunnen fra Smaafolk i Borger- eller Bondestanden, og Tanken om dens Afstamning fra en af de tyske Adelslægter af Navnet Bohn eller fra en af de hanseatiske Patricierslægter maa afvises.

En senere Mand af Slægten, Jørgen Hermansen Bohn, Borger i Rønne, bortskødede 1684 ²⁸/₂ Bakkegaarden i Østerlarsker Sogn, hvilken han havde arvet efter sin Fader Herman Klavsens Bohn, og som hans Forfædre, den ene efter den anden, havde arvet, saa vidt længst erfares kunde¹⁾. Jørgen Bohn tilhørte Slægtens fjerde bornholmske Led, og hans Udtalelse her: „saa vidt længst erfares kan“ behøver ikke at strække sig over mere end hundrede Aar. Heraf modbevises da ikke Formodningen om, at Lensherrens Harmenn Bonne fra 1586 var en indvandret Mand paa Bornholm.

Noget Bevis herfor foreligger dog ikke. Man kan kun formode, at *Herman Bohn* nedstammede fra Smaakaarsfolk i de tyske Østersølande, at han i den sidste Tredjedel af det sextende Aarhundrede nedsatte sig som Skipper og Købmand i Rønne, og at han her blev Stamfader til den bornholmske Slægt Bohn. Han vandt Indflydelse og Anseelse hos sine Medborgere og blev Raadmand i Rønne; hans Underskrift som saadan findes paa Aktstykker fra 1604 ⁴/₉ og 1609 ²⁸/₄, og han skriver sig i disse: Hermand boen²⁾.

Herman Bohn har rimeligvis haft tre Sønner, Henning, Klavs og Morten Bohn; om disse vides kun lidt.

Henning Boen, Borger i Rønne, fik 1610 ²/₃ sammen med Byens Borgermester, en af dens Raadmænd og to af dens øvrige Borgere Fuldmagt til at hylde Prins Kristian i Lund ¹⁵/₄ paa

¹⁾ Ny kgl. Samling. Folio. 398 e.

²⁾ Hübertz: Aktstykker. S. 573.

Rønne Bys Vegne. Henning Bunde, Borger i Rønne, fik 1631 $\frac{22}{4}$ udbetalt af Lensherren Holger Rosenkrans 4 Rigsdl. 24 Sk. for et Topsejl, som han havde leveret til en af Kongens Pinker. I Rønne Kirke fandtes i Midten af forrige Aarhundrede en Gravsten over Henning Gagge, død 1562 $\frac{29}{6}$, og hans Hustru Elsebet Kam, død 1578 $\frac{23}{10}$, paa hvis Fodende stod at læse: „Denne Steen oc Sted hører Henning Bon oc Clawes Bon oc begges deres Arvinger til. Anno 1622“¹⁾. I Følge denne Indskrift ligger det nær at betragte Henning Bohn som en ældre Broder til Klavs Bohn, der var en Søn af Herman Bohn. Henning Bohn var Købmand, mulig Sejlmager, i Rønne.

Claus Boenn var en af de sex Rønne Borgere, som udstedte den omtalte Fuldmagt i Anledning af Prins Kristians Hylding 1610. Han er den samme — de vedtrykte Signeter ere ens — som den Claus hermandsen, Borger och Indvaaner i Rønnde, der 1611 $\frac{16}{6}$ paa Hammershus gav Lensherren Hans Lindenov Kvittering for 1 Rigsdl. 22 Sk. danske, hvilken Sum var bleven ham udbetalt for „thoe thylcher lange Støthiinske Legter“; han var følgelig en Søn af Herman Bohn, og rimeligvis var han en Broder til Henning Bohn, sammen med hvem han 1622 erhvævede sig Henning Gaggens Gravplads i Rønne Kirke. I en Indskrift i Rønne Kirke nævntes Claus Bone som en af Byens sex Raadmænd 1623²⁾. Klavs Hermansen Bohn var da Købmand og Raadmand i Rønne; forménlig var han Fader til Skipper og Raadmand Herman Klavsén Bohn, der tiltaltes som medskyldig i de bornholmske Officerers landsforræderiske Overgivelse af deres Ø til de svenske 1645, men frikendtes ved Herredagsdommen 1646 $\frac{4}{5}$ —, samt til Henning Klavsén Bohn, der døde 1689 som Raadmand og Borgerkaptajn i Rønne.

Morten Bohn var rimeligvis en tredje Søn af Raadmand Herman Bohn fra 1609. Vel betegnes han intet Steds med Kendingsnavnet Hermansen; men af flere Omstændigheder fremgaar det, at hans og Klavs Hermansen Bohns Efterkommere regnede sig for nære Slægtninge indbyrdes; desuden ere For-

¹⁾ Ny kgl. Samling. Kvart. 726 b.

²⁾ Thurah: Beskrivelse over Bornholm. S. 135.

navnene i begges Linjer for en stor Del de samme, og Navnene Herman og Klavs findes nedarvede hos Morten Bohns Efterkommere. I en Indskrift paa Døbefonten i Rønne Kirke nævntes Morten Bone som Raadmand i Rønne 1640¹⁾); endnu 1648 ²⁶/₆ undertegnede Morten Bone som saadan en Hyldingsakt fra Rønne. I Midten af forrige Aarhundrede saas paa en Gravsten i Rønne Kirke¹⁾) følgende Indskrift: „Jeg begierer at forløses og være med Christo. Phil. 1. Denne Steen og Sted hører Morten Boen, hans Hustrue Børn og Arvinger til. Anno den 19de Martii døde Morten Boen Borger udi Rønne oc Liger her under Begravten. Septembr . . Døde Jørgen Mortensen. d. 7. Aug. . . . døde Elisabeth Mortensdaatter. Gud give dennem med alle Tro Christne en Glædelig opstandelse.“ Fodenden bar et simpelt Bomærke med Bogstaverne M B og K M D; desuden fandtes udhugget de fire Evangelister, et Timeglas og et Dødningehoved. — Foruden de paa Gravstenen nævnte to Børn, der synes døde unge, havde Raadmand Morten Bohn rimeligvis to Sønner: Herman Mortensen Bohn, død 1668 som Borgermester i Rønne, og Jørgen Mortensen Bohn, Købmand i Rønne, begravet 1692 ¹⁸/₃ under Klokkeringning i Rønne Kirkes Urtegaard. Det maa beklages, at de gamle Gravstene alle som en ere flyttede ud af Rønne Kirke og tilintetgjorte. I lange Tider laa de som en Gangsti over Kirkegaarden omkring Kirken, og Indskrifterne, som vendte opad, blev snart helt ulæselige; saa huggedes de omtrent Aar 1870 itu til Dækstene paa Kirkegaardens Stenomsætning. I og ved Rønne Kirke findes nu ingen Gravsten ældre end Begyndelsen af dette Aarhundrede.

Spørges der, hvorledes Henning og Klavs Bohn 1622 erhvævede sig Henning Gagges Gravplads i Rønne Kirke, kan denne Erhvævelse tænkes sket paa en af to Maader: enten ved Køb, mulig til Betaling af en Gældsfordring, eller ved Arv. I sidste Fald maa de to Bohner have arvet den efter deres Moder; Stamfaderen Herman Bohn har da været gift med en Henningsdatter Gagge, og hun maa antages at være død omtrent 1622;

¹⁾ Ny kgl. Samling. Kvart. 726 b.

dette Ægtepar har da opkaldt sin Søn Henning efter hans Morfader. Der er en Del, som taler for denne Formodning; hvorfor lod Bohnerne ellers Gagges Gravsten ligge urørt? hvorfor fandtes der ellers paa Stenen ikke den mindste Antydning af, at de eller deres Arvinger var begravne under den? Imidlertid findes denne Formodning ikke bekræftet andet Steds fra. Der er ikke urimelig; Henning Gagges Hustru tilhørte Borgerslægten Kam (Kamb, Kams) i Rønne, og Elsebet Henningsdatter Gagge, der døde 1585, var gift med Peder Kofoed til Kofoedgaard i Østermarker Sogn, hvis Adelskab alt den Gang var omtvistet. Adelsfolk, som af Skæbnen førtes til Bornholm, var i deres Ægteskabsforbindelser henviste til de anseligste bornholmske Slægter af Borger- og Bondeæt; saadanne Forbindelser findes derfor indgaaede af Medlemmer af de danske Adelslægter Gagge, Akeleye og Makkabæus. Fra forrige Aarhundrede kan anføres, at en Datter, Elisabet Sofie Holck, af den til Bornholm for Ægteskabsbrud (propter peccatum in puncto sexto) for Livstid 1697 forviste Friherreinde Holck, født Wind, (hendes Mand var Gehejmeraad, Generalmajor Ejler Holck) blev gift 1715 $\frac{11}{10}$ med Præsten Hans Rasmussen Marcher i Nyker Sogn. Til Adels Trivsel er Samlivet paa Øens lille Omraade for trangt. Indskriften paa Henning Gagges Gravsten *kan* derfor tyde paa, at de to Bohner var hans Dattersønner. Denne Henning Gagge var Hofsinde hos Kong Kristian den tredje og blev 1551 $\frac{2}{7}$ forlenet med St. Jørgens Hospital paa Bornholm, nu Spidlegaard i Aaker, mod at bo i Hospitalsgaarden og der underholde saa mange fattige, som Gaardens Indtægter kunde taale; de af Kongens Bønder og Tjenere, som ikke svarede til den lybske Foged paa Hammershus, skulde svare til Gagge. Fra samme Tid af optraadte denne som Kongens Jurisdiktsfoged paa Bornholm, og som saadan lod han skyde Vildt til Kongens Hofholdning og forebragte Bornholmernes og den lybske Fogeds gjensidige Klager for Kongen. Ved at staa paa Kongens Ret kom Gagge i et fjendtligt Forhold til den lybske Foged Herman Boitin, men forblev i sit Embede til sin Død 1562 $\frac{29}{6}$; sexten Dage senere udstedte Kong

Frederik den anden en Befaling til hans Enke, der heri kaldtes Elline (Gravstenens Elsebet), om at aflægge Regnskab for de to sidste Aars Indtægter, med hvilket Regnskab hendes afdøde Mand stod til Rest¹⁾.

Om Medlemmerne af Slægten Bohns andet Led paa Bornholm tør det siges, at de ere traadte i Stamfaderens Fodspor og have vidst at holde Slægtens Anseelse og Indflydelse i Hævd. Har man Ret til at sammenligne Rønne Bys smaa Forhold med Forholdene i den store Handels Hjemsteder, kan man sige, at de have arbejdet Slægten frem til at være en af de mest ansete Patricierslægter i Rønne. 1648 $\frac{26}{6}$ nævnes nemlig²⁾ som Byens fem Raadmænd: Morten Bone, Claus Kamb sen., Claus Kames jun., Herman Bon Mortensen, Hermand Boen Clausen; og 1664 $\frac{2}{1}$ træffes endelig Herman Mortensen Bohn som Borgermester i Rønne.

For Fuldstændigheds Skyld tilføjes, at der fra Begyndelsen af det syttende Aarhundrede fandtes en Slægt Bonnde (Bonn, Bonne, Bohne, Boen) i Nexø. Hvad der vides om dens ældste Medlemmer er følgende³⁾:

Herman Bonnde, Borgermester i Nexø, fik 1610 $\frac{17}{3}$ sammen med to Nexøborgere sine Bysbørns Fuldmagt til at hylde Prins Kristian i Lund $\frac{15}{4}$. Han døde i Nexø 1625 $\frac{25}{2}$, 55 Aar gammel, og hans Enke Ingeborg døde samme Steds 1646 $\frac{3}{4}$, 77 Aar gammel. Deres Søn Jørgen Bonnde var Byfoged i Nexø ved Byens ynkelige Plyndring af de svenske 1645 $\frac{9}{6}$ og fik som Raadmand 1655 $\frac{24}{7}$ Borgernes Fuldmagt til at hylde Prins Kristian i København. Han og hans Broder Peder Bonnde bortbyttede omtrent 1644 Ellegaard i Aaker Sogn til Sivert Gagge mod den fjortende Vornedgaard i Bolsker Sogn. Peder Bonndes Del i denne Gaard arvedes 1655 $\frac{21}{9}$ af hans Søn Herman og dennes Søskende og bortsolgte 1679 $\frac{30}{4}$ af Henning Bonnde, der var en af disse. Byfoged Jørgen Bonnde betegner som sin

¹⁾ Hübertz: Aktstykker. S. 174, 180, 189, 277.

²⁾ Hyldingsfuldmagt i Rigsarkivet.

³⁾ Hovedsagelig efter Slægtoptegnelser i en Bibel i Væbogaard i Rutsker Sogn.

Broder Borgermester Kristofer Rømer i Nexø, der som Borgerkaptajn blev fængslet af Svenskerne ved deres Overfald paa Nexø 1645 $\frac{9}{6}$, og som døde 1655 $\frac{2}{12}$; dennes Søn var Byfoged Jep Rømer i Nexø, død 1657 $\frac{6}{1}$.

Trods Ligheden ogsaa i Fornavnene (Herman, Henning, Jørgen) er der Grund til at tvivle om en Forbindelse mellem disse og Rønneslægten Bohn. Om en saadan træffer man intet Steds noget Vidnesbyrd; paafaldende er det, at Nexøslægten ofte skrev sit Navn med d — Bonnde —, et Bogstav, som ikke træffes i Rønnebohnernes egenhændige Underskrifter. Skulde alligevel en Slægtskabsforbindelse være til Stede, er der intet til Hinder for, at Borgermester Bonnde i Nexø, født 1570, kan være en Søn af Herman Bohn, Købmand i Rønne 1586 og Raadmand samme Steds 1604—09. Formodningen om, at denne sidste er Slægtens første Mand paa Bornholm, behøver ikke at forkastes derfor. Rimeligere er det, at Nexøslægtens Navn er afledt af det midalderlige danske Tilnavn Bonde, og at det intet har at gjøre med Navnet Bohn, som maa formodes at være hidført fra Tyskland.

Som allerede nævnt sad *Herman Mortensen Bohn* 1648 i Rønne Bys Raad og var 1664 Byens Borgermester; han døde som saadan 1668. Han var sin Bys største Købmand¹⁾. I sit Ægteskab, indgaaet 10. Jan. 1641 med Barbra Jørgensdatter, blev han Fader til en stor Børneflokk.

Datteren *Barbra Bohn* blev i sit Ægteskab 1666 med Købmand Jens Hansen (Stuve) i Rønne Moder til Herman Jensen Bohn. Født i Rønne 1672 gik han med de danske Hjælpetropper til Italien, hvor han 1705 udnævntes til Generalkvartermesterlieutenant. Herfra gik han 1708 over i russisk Tjeneste, i hvilken han forfremmedes 1716 til Generallieutenant, 1723 til liflandsk Ridder, 1725 til Ridder af Alexander Nevskijs Orden, 1726 til Overgeneral, 1727 til Vicepræsident i Krigskollegiet, 1730 til Øverstbefalende i Ukraine og Direktør for Fæstningsvæsenet. Han tog sin Afsked 1731 og trak sig fra Hoffets Ka-

¹⁾ Museum. 1892. II. S. 12—14.

baler tilbage til sine store estlandske Godser, hvor han døde 7. Juni 1743, uden at efterlade sig Børn¹⁾.

Borgermesterens Søn *Klavs Bohn* døde i en ung Alder 1683 som Købmand og Skipper i Rønne og efterlod som Enke Lisabet, f. Markmand. Hun forfulgtes af kgl. Majestæts Ridefoged paa Bornholm Augustus Dechner i Aarene 1686—90 med Gælds-, Giftmords-, Trolddoms- og Tyverisager, men gik ved Højesteretsdom af 11. Marts 1690 frikendt ud af dem alle og fik Ridefogden dømt for hans ukristelige og uforsvarlige Forfølgelse af hende til livsvarigt Arbejde i Jærn paa Bremerholm. Hun blev herved den første til at gjengælde Augustus Dechner de Udsulgelser, hvormed han i sit Embede havde hjemsøgt Bornholmerne, og hvorfor han ved Højesterets Dom af 18. Febr. 1691 dømtes til Kagstrykning, Brændemærkning og Arbejde paa Bremerholm for Livstid; denne Dom exekveredes 26. Febr. 1691²⁾.

En anden af Borgermesterens Sønner *Morten Hermansen Bohn*, født 1652, giftede sig med Margrete Anker, Datter af Haslepræsten Povl Hansen Anker, som ledede Bornholmernes Opstand mod de Svenske 1658. Morten Bohn³⁾ drev en betydelig Købmandshandel i Hasle og nævnes 1684 som Borgermester, 1687 tillige som Borgerkaptajn i denne By; han døde 1725 og hans Enke Margrete 1734. Dette Ægtepars Søn var Povl Bohn, født 1697, som forlod det theologiske Studium i København 1717 for at flakke om paa Krigsæventyr i Evropa, og som svang sig op i østerrigsk Tjeneste 1743 til Ingeniør-oberst, 1752 til Feltmarchallieutenant, 1758 til Felttøjmester og 1759 til Direktør for Ingeniørvæsenet. Han døde 12. Nov. 1759 i Wien og efterlod sig i sit Ægteskab med Maria Rosina v. Grabenfeld to Sønner Franz og Wilhelm, hvilke 1. April 1780 optoges i de østerrigske Arvelandes Friherrestand paa Grund af deres Faders Fortjenester⁴⁾.

¹⁾ Museum. 1891. II. S. 272—89. — Personalhist. Tidsskr. II. 1881. — G. v. Brevern: Catharina v. Brevern, geb. v. Reutern (Die Generalin Bohn). Berlin 1880.

²⁾ Procesakter i Rigsarkivet.

³⁾ Se „Museum“ Kbhvn. 1892. II. S. 14.

⁴⁾ Se „Museum“. Kbhvn. 1891. II. S. 289—307.

Jeg har tidligere andet Steds (se Henvisningerne) skildret den russiske og den østerrigske General Bohns Levnetsløb. Medens jeg af den Grund her kan nøjes med at have omtalt dem ganske kort paa deres Plads i Slægten, vil jeg skænke Slægtens følgende Medlemmer en mere udførlig Omtale.

Medens Povl Bohn færdedes paa Æventyr uden Lands, fortsatte hans Broder Herman Slægtens gamle Tradition i Rønne.

Herman Mortensen Bohn var født 1682 i Hasle og giftede sig 1711 ¹⁶/₇ med sit Næstsøskendebarn Karen Lavridsdatter (Hjort) i Rønne; ved Brudevielsen lagdes i Offerpenge — noget den Gang usædvanligt — 3 Daler 10 Sk., der tilstilledes de fattiges Hospital i Rønne gennem dets Forstander Albret Wolfsen. Bruden var en Datter af Lavrids Lavridsen (Hjort) i hans Ægteskab med Borgermester Oluf Svendsen Broks Enke Margrete Pedersdatter Lesler. Brudens Farbroder, Købmand og Kirkeværge Hans Hjort i Rønne, som ligeledes var gift med en Margrete Pedersdatter Lesler, lod 1705 opbygge en stor Bindingsværksgaard paa det søndre Hjørne af Store- og Krystalgade i Rønne, og døde 1712 ¹/₄, tre Fjerdingaar efter sin og sin Hustrus nære Slægtning Karen Lavridsdatters Bryllup. Hans nybyggede Købmandsgaard gik da over til dennes Ægtefælle Herman Bohn og ejedes af ham og hans Efterkommere indtil 1881; da solgtes den, og den er nu for den største Del nedrevet og sammen med den betydelige Haveplads — alt i alt henved en halv Tønde Land — udstykket i et halvt Dusin Byggegrunde. Den viste ved Nedrivningen en ejendommelig Byggemaade, idet et stort Parti af dens Mure var opklinet af Ler paa et Skelet af tæt sammenstillede, fire Alen lange Enestammer. Af dens indre Udstyr ere endnu bevarede — i Maler Kr. Zahrtmanns Eje — nogle Tapeter af hjemmevirket Lærred, overbroderet med hjemmespundet og -farvet Uldgarn, et talende Bevis paa Datidens Husflid; Broderierne gjengive Fremstillinger fra Bibelen i talrige Felter, omgivne af Roser, Tulipaner og Nelliker, og ere mærkede: „H. Hjort. M. P. D. L. 1709“; deres Bestemmelse var at dække de hvidmalede Panelvægge i den fem Fags Storstue. Af Storstuens Udstyr kan endnu nævnes, at Vinduerne sad højt og

naaede næsten helt op til Loftet; under hvert af dem var henstillet en skammellignende Træforhøjning med Plads til at bære et Par Stole eller en Stol og et lille Bord.

Til denne Gaard føjede Herman Bohn den lige overfor liggende søndre Hjørnegaard mellem Store- og Silkegade. Han drev her Byens største Købmandshandel og en stor Jordavl i Byvangen. De fleste gamle Købmandsgaarde i Rønne have nu givet Plads for moderne Gadebutiker; en enkelt staar endnu tilbage. De var indrettede med en stor Indkørselsport og et udstrakt Gaardsrum, omgivet af Stalde, Lader og Pakhus. Herind svingede paa Markeds- og Torvedage den ene Bondevogn efter den anden, fyldt med Gaardens Kunder, som bødes ind til Kaffe i Familjens egne Stuer. Paa den anden Side af Forstuen, hvortil en Stentrappe førte op inde fra Gaarden, laa Boden, hvis smaa, varefyldte Vinduer vendte ud til Gaardspladsen; under dens Loft og langs dens Vægge fandtes i broget Blanding Urtekram, Bissekram, Jærnkram, Tøjer, Farver, Porcellæn, Glas; en Lem i Gulvet førte ned til den dybe Kælder, hvorfra Beholdningerne forsynedes. Bag Boden laa Købmandens lille Kontor, hvor de faste Kunder bødes ind for at slutte Handelen — ofte en Byttehandel med Købmandsvarer for Landbrugsprodukter; herfra styrede Købmanden som Reder de Skibe, der hjembragte de første og udførte de sidste for ham, og af hvilke han selv var Ejer, helt eller delvis. Saadan omtrent saa vel ogsaa den Købmandsvirksomhed ud, som dreves i den bohnske Gaard indtil omtrent 1825. Den bragte Herman Bohn Rigdom; hans Fader efterlod sig 1725 ialt 2956 Slettedaler, og han selv efterlod sig 29967 Slettedaler, hvoraf de fire Femtedele var laante ud paa 76 Obligationer. I Aarene 1724—35 vides aarlig én eller to Bondegaarde³⁷ pantsatte til ham. Han synes at have ført et gæstfrit Hus og at have staaet i selskabelig Omgang med Øens højeste Embedsmænd; saaledes tog Oberst Kruse 1739, da han kom til Bornholm som Kommandant, Kvarter i Herman Bohns Hus, og den af Øens Historie højt fortjente Johan Kristian Urne, Amtmand paa Bornholm fra 1740 ¹⁴/₁₀, begravet i Rønne 1787 ¹⁷/₄ i en Alder af 83 Aar, synes jævnlig at have besøgt Køb-

mand Bohn for at søge Underretning om bornholmske Forhold og høre ham fortælle om sin østerrigske Broder og sin russiske Fætter; Urne tog en Afskrift af de Breve, Herman Bohn havde modtaget fra disse, og den opbevares nu i det store kongelige Bibliothek i København (ny kgl. Saml. Kvart, Nr. 1989). Samtidig beundrede Urne en Irisk, som Bohn 1750 havde faaet i Foræring af Kommandant Kruse, og som dennes Fuldmægtig Kristian Gejer havde lært et Stykke af en Menuet meget tydelig og kønt at fløjte.

Stor Fortjeneste af Rønne indlagde Herman Bohn og Karen Lavridsdatter sig ved deres Godgjørenhed. De skænkede 1723 Kirken et rødt Fløjlsforhæng, kantet med Sølvkniplinger, til Alteret og et grønt Fløjlsdække med Sølvfrynser til Prædikestolen. Deres Hovedværk var Hospitalet i Rønne. Her fandtes fra gammel Tid af et Hospital, hvis Oprindelse er ukendt, og som gav nogle faa Fattiglemmer Husly. Herman Bohn blev valgt til Forstander for det. Det var imidlertid saa faldefærdigt, at det maatte nedrives, og da traadte han og hans Hustru til og lod paa deres Bekostning 1729 et nyt Hospital opbygge paa det nedrevnes Plads. Denne deres Hospitalsbygning, som stod uændret indtil for faa Aar siden ved Rønne store Torv og nu er omændret til Skolebygning, dannedes af otte Bindingsværksfag med Tegtag; de to sydligste Fag indtoges af en Kirkesal, hvori fandtes Prædikestol, Alter med en malet Altertavle og et udhugget Krucifiks samt to Messinglysestager, Tralværk for Koret, en Skriftestol og to Mands- og to Kvindestole, hver paa fire Sæder; de øvrige Fag gav Plads til et Køkken og nogle Kamre. Dertil laa, Øst for Bygningen, en Have, 46 Skridt lang og 42 Skridt bred, beplantet med sexten vilde Æbletrær til Podning, sex Piletrær og et stort Asketræ og indhegnet af et Sten,ærde. Ved Gavebrev af 1729 $\frac{5}{4}$ skænkede Herman Bohn og hans Hustru Hospitalslemmerne til fuldkommen Ejendom den ny Hospitalsbygning, paa hvis Opførelse de havde anvendt 500 Slettedaler; hertil lagde de samtidig 500 Slettedaler, som skulde blive staaende hos dem i deres Levetid, og hvis aarlige Rente — 25 Slettedaler — af dem skulde udbetales til de mest nødlidende af

Hospitalets Beboere, og de vilde end videre paa egen Bekostning daglig lade holde Morgenbøn i Hospitalskirken. Ved Gavebrev af 1742 $\frac{1}{6}$ føjede de yderligere hertil 500 Slettedaler, for hvis Rente de i deres Levetid vilde betale Gudstjenesten, Reparationerne og Brændslet til Hospitalet, mens Resten skulde udbetales Lemmerne; efter deres Død skulde Byens Øvrighed være bemyndiget til at udtage den samlede Sum af 1000 Slettedaler af deres Bo og anvende Renterne deraf til bedste for Hospitalets Lemmer¹⁾. Foruden denne Kapital ejede Hospitalet 1751 en Kapital af 2843 Slettedaler, hvilken dels skyldtes tidligere Gaver, dels var indkommen ved den gamle Bygnings Salg til Nedrivelse; 1756 husede det otte til ti Lemmer.

Dette Hospital bar med Rette Herman Mortensen Bohns og Karen Lavridsdatters Navn til 1881. Da stod Bygningen i Vejen for en Udvidelse af Rønne Borgerskole, og Byraadet besluttede at omforme Hospitalsstiftelsen til et blot og bart Pengelegat til Fordel for trængende i Rønne Købstad. Det fik 1881 $\frac{28}{5}$ udfærdiget kongelig Stadfæstelse paa en Fundats for dette Legat, som dannedes af og i Stedet for „Morten Hansen Bohns og Hustru Karen Lavridsdatters Stiftelse eller Rønne Hospital“. Først tre Aar senere fik jeg atter Herman Mortensen Bohns Navn indsat paa sin Plads i Legatets Titel i Stedet for Navnet paa den Byraadet og mig lige ukendte Morten Hansen Bohn. Det er vel nu ørkesløst at bestride Byraadets juridiske Ret til denne Omformning, hvorved blandt andet Givernes Bestemmelse om en daglig Gudstjeneste tilintetgjordes; om Byraadets moralske Uret kan der ikke tvivles, saa meget mindre som det ved Navneforvexlingen har lagt for Dagen sit Ubekendtskab med Givernes oprindelige Bestemmelser for Hospitalet og sin Ligegyldighed imod disse. Med Herman Mortensen Bohns og Karen Lavridsdatters Hospital forsvandt et af de faa Minder — næsten det eneste — om det gamle Rønne fra Jordens Overflade. Det ny Legat ejede 1890 lidt over 22000 Kroner og udbetalte Legat-

¹⁾ Hofmans Fundationer. VIII Bind.

portioner paa 100 Kroner hver til ti gamle fattige Kvinder i Rønne.

1768 $\frac{28}{4}$ solgte den 86 Aar gamle Herman Bohn sine to Gaarde i Rønne, sine Jorder i Byvangen, $11\frac{1}{2}$ Tønde Land store, og dertil en tætbeplantet Have, som laa i Byens nordre Del, og hvori fandtes en Dam, til sin Søn Morten Bohn for 2840 Slettedaler. Sig og sin Hustru forbeholdt han kun nogle Værelser i Købmandsgaarden. Han døde i Rønne, 91 Aar gammel, og blev begravet 1773 $\frac{8}{12}$. Han havde 1734 $\frac{18}{6}$ købt sig et Lejersted i Rønne Kirke ved sin egen Stol, Mandsstolen Nr. 10, lige indenfor den nordøstre Dør; det var en Kiste langt og gik tværs over Kirkegulvet fra Mur til Mur; tidligere havde det tilhørt Klavs Kam, der var Raadmand 1648. Her blev han stedt til Hvile og ligesaa hans Hustru Karen Lavridsdatter, som døde 1784 $\frac{1}{4}$. Hun havde før sin Død den Modgang at maatte holde Skifte med sine Børn 1779 $\frac{2}{8}$, skønt hun havde kongelig Bevilling af 1727 $\frac{13}{10}$ paa at hendsidde i uskiftet Bø; hendes Svigersøn, Købmand Marcher i Rønne, gjorde nemlig Konkurs, og paa hans Kreditorers Forlangende maatte hun udlevere sin afdøde Mands Bo til Skifterettens Behandling.

Herman Bohns Børn fulgte deres Faders Exempel i at vælge sig Ægtefæller i deres nære Slægt. De bornholmske Slægtskabsforbindelser ere meget indviklede; Øen er lille og stod paa den Tid kun lidet i Forbindelse med Omverdenen, hvoraf fulgte, at dens faatallige Storborger- og Storbondeslægter gjensidig var henviste til hverandre i deres Ægteskabsforbindelser. Næppe fra nogen anden dansk Landsdel indgaves saa mange Ansøgninger til Kongen om Bevilling til Ægteskab indenfor nære Slægtskabsgrader som fra Bornholm; og selv Øvrighedspersoner synes paa den fjærne Ø endda ikke at have taget det alt for nøje med at søge herom. Saaledes blev Sandemand Ancher Anthoni Kofoed i Ibsker Sogn 1738 $\frac{19}{7}$ gift med sin Slægtning Else Margrete Wolfsen og fik først $\frac{3}{10}$ den nødvendige Bevilling til at forblive i Ægteskab med hende. Et kuriøst Exempel paa indviklede Slægtskabsforhold indeholder den følgende opadstigende Ættavle, hentet fra den bohn-wolfsenske Slægt:

Karl Karlsen
(1784—?).

Karl Karlsen
(1751—84) og

Karl Karlsen
(17..—1763) og

Elisabet Kofoed
(1715—?).

Ingeborg Olsdatter
(1753—1813).

Ole Madsen
(1716—89) og

Barbra Wolfsen
(1717—76).

9. *Karl Olsen*
(1675—1741) og
hans anden Hustru

Elsebet Kofoed
(1688—1736).

Herman Kofoed
(1671—1727) og

Karen Wolfsen
(1679—1751).

Mads Wolfsen
(1680—1754) og

Ingeborg Olsdatter
(1683—1754).

Didrik Wolfsen
(1669—1740) og

Else Karlsdatter
(16..—1729).

1. *Ole N.* . . . og
2. *N. N.*

3. *Mads Kofoed*
(1663 - 1736) og

4. *Elsebet Wolfsen*
(1667—1727).

5. *Povl Kofoed*
(16..—1686) og
hans anden Hustru.

6. *Magd. Margr. Heselø*
(1652—1706).

7. *David Wolfsen*
(16..—1686) og

8. *Karen Bohn*
(1644—1702).

7. *David Wolfsen* og
8. *Karen Bohn.*

1. *Ole N.* og
2. *N. N.*

7. *David Wolfsen* og
8. *Karen Bohn.*

9. *Karl Olsen*
(1675—1741) og
hans første Hustru
10. *Elsebet Jørgensdatter.*

5. *Povl Kofoed*
(16..—1686) og
hans første Hustru
Elsebet Bohn.

7. *David Wolfsen*
(16..—1686) og

8. *Karen Bohn*
(1644—1702).

1. *Ole N.* og
2. *N. N.*

Den yngste Karl Karlsen har i Stedet for sexten Tipoldeforældre kun ti; af disse ti ere de tre Børn af fem af de andre, og kun for to Tipoldemødres Vedkommende kan et tidligere Slægtskab med de øvrige ikke paavises.

En Efterkommer i tredje Led af den paa denne Ættavle anførte Købmand og Skipper Mads Wolfsen (1680—1754) i Rønne, Etatsraad, Overretsassessor Hans Kasper Jakobsen, oprettede ved sin Død 1849 $\frac{4}{10}$ af hele sin betydelige Formue — han ejede blandt andet Godset Eriksholm i Holbæk Amt — et Legat, hvis Renter aarlig skulde udbetales til hans og hans Hustrus Søskende og disses Efterkommere, dernæst til deres øvrige Slægtninge og Resten til københavnske Embedsmænds og Borgeres ugifte Døtre. Efter hans Ønske overtog Københavns Borgerrepræsentation Bestyrelsen af dette Legat, men uden at kende de bornholmske Stamtavler. Flere hundrede Bornholmere kunde nu udregne deres Slægtskab med Etatsraad Jakobsen, og der blev slet intet til overs til de københavnske Borgerdøtre. Da Legatet saaledes viste sig at være et rent og skært Familielegat, frasagde Københavns Borgerrepræsentation sig klogelig dets Bestyrelse.

Trods talrige Ægteskaber mellem nærbeslægtede trives de fleste store bornholmske Slægter endnu frodig paa Øen. Slægten Bohn kan synes at danne en Undtagelse herfra; kun i en eneste Linje, der nu hører hjemme i Nexø, kan man fra Fader til Søn følge Navnet Bohn nedarvet lige fra Stamfaderen i Rønne 1586 ned til Nutiden. Denne Undtagelse er dog kun tilsyneladende; thi gennem Spindelinerne findes bohnsk Blod udbredt i de fleste af de øvrige Slægter paa Øen. Jeg kan navngive 3350 Efterkommere af Borgermester Herman Mortensen Bohn i Rønne (død 1668); og rimeligvis udgjøre disse kun en Niendedel af hans hele Descendens. Dette er saa meget mere paafaldende, som et andet Forhold, der skulde spille en Rolle i Slægternes Uddøen, hyppig træffes paa Bornholm, ogsaa i den bohnske Slægt, nemlig et stort indbyrdes Misforhold i Ægtemandens og Hustruens Alder. At en ung Mand eller Pige giftede sig med en rig gammel Enke eller Enkemand og efter dennes Død selv

som en saadan knyttede en ung Ægtefælle til sig for Resten af sit Liv, var og er almindeligt, især i Øens velhavende Bondestand, hvor en Kone i Reglen ikke sad ét Aar Enke paa Gaarden, inden hun fandt sig en ny Mand. Et Exempel paa Ægteskaber mellem gammel og ung afgiver Hospitalsstifter Herman Bohns nærmeste Slægt; Maren Schor var født 1736 og blev først gift med Købmand Jokum Thiesen i Svanike, der var født 1702, og hvem hun fødte to Børn; efter hans Død giftede hun sig 1777 med Hospitalsstifterens Sønsøn, Købmand Jokum Anker Bohn i Rønne, der var født 1756; der var følgelig en Forskel paa 54 Aar i hendes to Ægtefællers Alder. Sin sidste Mand skænkede hun (1781 ²⁶/₄) ét Barn, Datteren Barbra Kirstine Bohn, som i sit Ægteskab med Peder Dam Jespersen fødte tretten Børn og døde 1864 ²¹/₇; Hundredeaarsdagen efter hendes Fødsel levede der 127 Efterkommere af hende, medens 28 var døde.

Enkeltvis forekommer der dog i den bohnske Stamtavle Tegn paa Slægtens Forfald. Hospitalsstifter Herman Bohns Søn, Morten Bohn (1719—1802), Købmand og Hospitalsforstander i Rønne, giftede sig med sit Næstsøskendebarn Barbra Kirstine Anker (1725—71); dette Ægtepar havde ni Børn, og af disse efterlod kun Jokum Anker Bohn sig den ene — ovenfor nævnte — Datter, mens de andre døde barnløse; en af Sønnerne, Lars Hjort Bohn (1763—1808), var sindssyg og sultede sig ihjæl i Rønne, og Datteren Marie Bohn, der har gjort sig bekendt som Legatstiftersken, Etatsraadinde Marie Kofoed, var i sine sidste Leveaar ogsaa sindssyg. Hospitalsstifterens Datter Barbra Bohn (1717—88) havde i sit Ægteskab med Købmand Mads Bohn (1718—54), som dog kun i femte Led var hendes Slægtning, otte Sønner, der alle døde uden Børn, og af hvilke Povl Madsen Bohn (1747—96) var i sine sidste Aar saa godt som sat ud af Forstandens Brug.

— Slægten Wolfsen er ved gjentagne Giftermaal tæt knyttet til Slægten Bohn, og i det foregaaende er dens Navn hyppig nævnt. Dens bornholmske Stamfader var efter al Rimelighed indvandret fra Skotland til Svanike omkring Aaret 1600 sammen med Sander Dick, der var født i Skotland 1571. David Wolfsen,

Fader til den unge Helt fra 1645 Albret Wolfsen¹⁾, var Raadmand i Svanike og fik som saadan 1648 ²³/₆ sammen med Byens Borgermester og en af dens Borgere Fuldmagt til paa Borgerskabets Vegne at hylde Kong Frederik den tredje i København. Didrik Wolfsen, rimeligvis en Søn af den foregaaende, hvis Hustru hed Karen Didriksdatter, fik som Raadmand i Svanike 1655 ²⁴/₇ Fuldmagt af Borgerskabet til at hylde Prins Kristian i København. Efter al Sandsynlighed var han Fader til den David Wolfsen, der døde 1686 som Raadmand og Borgerkaptajn i Svanike, og som var gift med Karen Bohn, en Datter af den Skipper og Raadmand Herman Klavsens Bohn i Rønne, der findes omtalt tidligere i Forbindelse med Begivenhederne i 1645. Dette Ægtepars ældste Søn, Didrik Wolfsen (1669—1740), var Købmand og Borgerlieutenant i Svanike og giftede sig 1703 ²⁹/₆ med Barbra Bohn (1684—1710), en Søster til den østerrikske General Povl Mortensen Bohn. I dette Ægteskab fødtes Sønnen Herman Bohn Wolfsen (1708—91), der tjente i den russiske Hær 1730—34 under General Herman Jensen Bohns Avspicier²⁾; end videre Datteren Karen Wolfsen, der giftede sig 1725 ¹⁴/₇ med Landsdommer Mikkell Nansen (1687—1747) i Svanike, og hvis Sønnesøns Sønnesøn er Grønlandsfareren, Dr. phil. Fridtjof Nansen, født 1861 ¹⁰/₁₀ i Kristiania; samt endelig Sønnen David Wolfsen, som indsattes 1735 ¹³/₁₁ til Skolemester i Nexø. Denne sidstes Meddelelser om Slægten findes i Klevenfelds Samlinger³⁾. Rektorens Bevis for Slægtens romerske Adelskab staar paa svage Fødder: man kan gisne, at han sigter saa højt som til de berømte Welfer, hvis blodige italienske Krige mod Ghibellinerne fylde Middelalderens Kejserkronike; men hans Hjemmel, Calepinus's store latinske Ordbog, indeholder næppe noget herom. Ogsaa uden Adelskab er Slægten god.

¹⁾ Da den svenske Admiral Wrangel 9. Juni 1645 gjorde Landgang Nord for Nexø, var nogle unge Svanikeboer de eneste, som ydede ham nogen Modstand, og blandt dem fandt Albret W. Døden. Uden videre Kamp blev derefter Nexø plyndret og Øen overgivet til Svenskerne. (Ny kgl. Samling. Folio 398).

²⁾ Se „Museum“. Kbhvn. 1891. II, Side 281—82.

³⁾ Trykt i Personallhist. Tidsskr. IV.

Den ovenfor nævnte Herman Bohn Wolfsen, der efter at være vendt hjem fra Rusland tjente sig op til Kommandørkaptajn i den danske Flaade og Kommandant paa Fæstningen Kristiansø, lod to af sine Sønner træde ind i Flaaden. Den ene, Herman Johan Povl Bohn Wolfsen, født 1752, døde 1779 $13/10$ som Premierlieutenant om Bord paa Orlogsskibet „Holstein“. Den anden, Kristian Leegaard Wolfsen (1746—1809), naaede kun frem til at blive Søkadet; han døde som Borgerfændrik, Overformynder og Forligskommissær i Rønne. Han lod alle sine fire Sønner gaa til Søs. Af disse blev Kaspar Henrik Wolfsen, døbt 1781 $13/12$, udnævnt til Ridder af Danebrog 1809 som Følge af sin Virksomhed som Kaperkaptajn [Maanedslieutenant] i den dansk-engelske Krig. Han var alt i sit tiende Aar blevet sendt til Søs og gik fra sit fjortende Aar i Fart paa Ost- og Vestindien. I en Alder af 21 Aar blev han Skibsfører og gjorde fire Rejser paa Vestindien, inden Krigen brød ud 1807. I November dette Aar ansattes han som Kaptajn paa Kaperskonnerten Mandal, fordum en norsk Galej, som førte otte attenpunds Kanoner og en Besætning paa 60 Mand. Senere overlod han dette Skib til en af sine Brødre og fik selv at føre Skonnerten Danneeskjold med tolv Kanoner og 70 Mand. Indtil Aaret 1809 havde han opbragt 22 større og mindre Skibe, der kondemneredes, foruden nogle, der frigaves. 1808 $25/6$ udholdt han ved Sletten et tre Timers Angreb af syv Barkasser og to Kanonbaade, uden at miste en Mand; da Karduserne slap op for ham, lod han Flag skære itu og fylde til Karduser; han slap i god Behold ind paa Københavns Red. 1809 $29/5$ angrebes han i Aalborgbugten af to Kanonbaade og nogle Barkasser, men slap uden Mands Forlis ind til Hals. Samme Aar $7/6$ nødte han mellem Læsø og Skagen en engelsk Kanonbaad, som forfulgte to Aalborgkapere, til at overgive sig efter fire Timers Jagen; den førte en lang attenpunds Kanon og en attenpunds Karonade samt en Besætning af en Lieutenant og 22 Mand. Endelig $3/8$ jagede han ud for Skagen en engelsk Kutter paa fjorten Karonader i tre Kvarter og tvang den til at stryge Flaget, efter at den havde mistet den næstkommanderende og syv Mand; dog

undløb den ham, da Kulingen tiltog og Natten brød frem. Tre Dage senere blev han mellem Skagen og Færder angrebet af to engelske Kutterbrigger, og kun ved at kaste sine Kanoner over Bord slap han fra dem ind under Norge; den ene af dem, Alert, blev den næste Dag erobret af danske Kanonbaade. I 1810 opbragte han flere Priser til Bornholm, men forliste to af disse samt sin egen Skonnert Danneskjold udfør Rønne ved en pludselig udbrydende Storm $19/12$; Mandskabet blev bjærget. For de omtalte Affærer udnævntes han som sagt 1809, i en Alder af 27 Aar, til Ridder af Danebrog og gik altid senere paa Bornholm under Navnet: Ridder Wolfsen, noget, der viser, hvor sjældne Danebrogsriddere var den Gang mod nu. Han døde 1836 $29/11$ som Toldinspektør i Rønne¹⁾.

Af Rønne Industri har Slægten Wolfsen gjort sig fortjent ved Fajance- og Majolikafabriken Søholm, grundlagt 1835 af Ridder Wolfsens Brodersøn Herman Sonne Wolfsen (1811—87).

Legatstiftersken, Etatsraadinde Marie Kofoed født Bohn, findes nævnt tidligere som en Sønnedatter af Hospitalsstifter, Købmand Herman Mortensen Bohn i Rønne. Hun var født 1760 $19/1$ og blev gift 1776 $11/12$ med Købmand Jokum Herman Anker (1750—86) i Nexø; efter hans Død ægtede hun 1786 $29/12$ Koffardikaptajn Hans Peter Kofoed (1743—1812), der efter at have gjort blandt andet 21 Rejser paa Vestindien nedsatte sig som Brygger og Grosserer paa Kristianshavn. Hun førte et stille Liv i sine to Ægteskaber, og efter sin sidste Mands Død sad hun 26 Aar som Enke i den store Gaard paa Kristianshavn med den forgyldte Kofod over Porten (nu den heringske Gaard). Hun døde 1838 $20/4$ barnløs; hendes eneste Barn, Hans Morten Anker, var død 1786 i en Alder af otte Aar. Efter sin sidste Mand besad hun store Rigdomme, blandt andet de to Godser Aastrup, købt 1810 for 400000 Rigsdaler d. k., og Holbæk Ladegaard; de solgtes efter hendes Død for henholdsvis 161200 og 168000 Rigsdaler. Sine Penge anvendte hun paa den bedste Maade; hver Lørdag samledes en Skare trængende i hendes Gaard, og

¹⁾ Selvbiografi fandtes i Ordenskapitlets Arkiv.

blandt den lod hun uddele betydelige Summer. Sin Fødeø og København betænkte hun med store Legater, og til Belønning for disse tildelte Kong Frederik den sjette hende 1818 $\frac{12}{8}$ Rang som Etatsraadinde. En bedre Løn fik hun i Bornholmernes Taknemmelighed, der har givet sig et smukt Udslag i den anselige Mindesten, som de have rejst hende i Almindingsskoven midt paa deres Ø; den dannes af en $9\frac{1}{2}$ Fod høj, femkantet Støtte af sleben Granit, hvilken bærer en Portrætmedaillon, modelleret og støbt i Bronze af Vilhelm Bissen, og derunder følgende Indskrift: Minde om Etatsraadinde Marie Kofoed reist 1882. Plaget af Folk, der misbrugte hendes Gavmildhed, blev hun i sine sidste Aar mere og mere indesluttet og menneskesky; hun forlod kun en sjælden Gang sin Gaard for at køre sig en Tur ud paa Amager og blev til sidst ligefrem sindssyg. Hun ligger begravet paa Københavns Assistenskirkegaard ved sin anden Mands Side. I Slægten Jespersen opbevares et oljemalet Portræt af hende; hun ses her iført den pragtfulde Dragt, som hun bar, da hun var i Avdiens hos Frederik den sjettes Dronning for at takke hende for Etatsraadindetitlen. Oljemalede Portrætter af hendes Forældre, Morten Bohn og Barbra Anker, ejes af mig.

Etatsraadinde Kofoeds Legater til Bornholm er følgende: et paa 50000 Rigsdaler, skænket ved Gavebrev af 1812 $\frac{2}{12}$ til Borgerskoler og Arbejdshuse i Rønne, Nexø, Svanike og Hasle; et paa 1000 Rigsdaler, skænket 1814 og 1820 til en Skolebygning i Østermarker Sogn; et paa 76000 Rigsdaler, oprettet ved hendes Testamente af 1825 $\frac{25}{5}$ til Understøttelse af trængende bornholmske Sømænd, deres Enker og Børn, af hvilke hendes og hendes Mands Slægtninge have fortrinsvis Adgang; et paa 12000 Rigsdaler, oprettet ligeledes ved hendes Testamente til nyttig Anvendelse paa Øen, især Stenkuls Tilvebringelse og Skovplantning. Langt større Legater skænkede hun til gavmilde Formaal og godgjørende Stiftelser i København, deriblandt det største, paa 100000 Rigsdaler, ved Gavebrev 1812 $\frac{14}{2}$ til trængende københavnske Sømænd, deres Enker og Børn, atter med Adgang for hendes og hendes Mands Slægtninge.

Hendes Søster Karen Bohn (1754—1821) havde i sit Ægteskab med Købmand Mads Klemen Engel i Rønne den samme Sorg som hun: at miste sit eneste Barn i en spæd Alder. Hun testamenterede 1809 $\frac{27}{12}$ 1000 Rigsdaler d. k. til Rønne danske Skole, 400 Rigsdaler d. k. til Rønne Kirke og 400 Rigsdaler d. k. til Rønne Fattigvæsen.

Med hendes Broderdatter Barbra Kirstine Bohn (1781—1864) uddøde, som ovenfor paavist, Slægten i Rønne. Hun blev 1798 $\frac{31}{1}$ gift med Byskriver i Nexø og Herredsskriver i Søndreherred Peder Dam Jespersen (1772—1835), som efter sin Svigerfaders Død 1809 $\frac{1}{5}$ flyttede til Rønne for at overtage den bohnske Købmandsvirksomhed her. Hans Interesser gik imidlertid andre Veje, og omtrent 1825 hørte Handelen i den bohnske Gaard helt op. Han optoges af sit Jordbrug, som han drev dels i Rønne Byvang, dels fra sine Gaarde Sejersgaard og Skovgaard i Knudsker Sogn, Brøddegaard i Olsker og Dammegaard i Povlsker Sogn. Han var blandt de første, som indførte Datidens store Forbedringer i Øens Agerbrug, saaledes Grøftegravning, Dyrkning af ny Sædarter, Raps og Kartoffler, Bygning af Stengærder til Hævdelse af Markfreden med mere. Fem af hans syv Sønner virkede senere som Gaardejere paa Øen i samme Retning, med særlig Iver Kammerraad Jokum Bohn Jespersen (1800—1871), som 1824 købte Store- og Lillekanikegaard i Bolsker og her indførte Vexeldrift, Boghvedeavl og forædlede Faareracer. Peder Dam Jespersen sysselsatte sig desuden med tekniske Forbedringer af Landbrugsredskaber, med Konstruktion af Vogne, af Oljemøller o. s. v., uden dog herved at naa noget Resultat. Fra sin Embedstid vedligeholdte han sine juridiske Interesser — han var dansk Jurist —, og til Harme for Rønne Prokuratorer hjalp han uden Betaling Fattigmand til sin Ret i juridiske Sager. I Anledning af store Toldsvig, som gik i Svang, beskæftigede han sig meget med et Forslag til Ophævelse af al Told. Paa hans Skrivebord laa altid en tyk Foliant aaben; talrige Understregninger i den vidnede om den Iver, hvormed han studerede den i sin Fritid, og vel tillige om, hvad han ønskede at gjøre til Rette-
snor for sin Livsførsel; det var Senekas Skrifter i Birgitte Thotts

danske Oversættelse. Han var Forligskommissær i Rønne og udnævntes 1811 ²⁸/₁ til Kancelliraad, 1820 til Landvæsenskommissær. Bornholms Købstæder valgte ham 1835 til deres deputerede i Stænderforsamlingen i Roskilde, men han døde samme Aar ²⁸/₉, inden denne traadte sammen. Hans Enke, „Bedstemoder Jespersen“ forstod lige til sin Død i sit 84de Aar at forene sine talrige Efterkommere til fælles Festdage i Slægtens gamle Gaard.

Kancelliraad Jespersens Hovedværk¹⁾ staar endnu tilbage at omtale. Langs Bornholms Vestkyst mellem Rønne og Hasle strakte sig en Sandmark over et Areal af 950 Tønder Land; den var farlig ved sin Sandflugt, idet de hyppige Vestenstorme førte Flyvesandet ind over de indenfor liggende Marker. I Aaret 1819 toges den under Fred og ordenlig Behandling; Peder Dam Jespersen ansattes som Sandflugtskommissær og ledede lige til sin Død daglig det store Arbejde med Skovplantning paa den $1\frac{1}{4}$ Mil lange Sandmark; kun en ringe Part var endnu ubeplantet ved hans Død. Da stod Fyr ved Fyr, kroget og vejrpjusket, paa Forpost mod Vestenstormen langs Kystens Lerbrinker, gjensidig støttende hinanden med deres tætte, lune Grene. I Læ bag dem voxte op Rødel og Hvidbirk, Eg og Gran, Røn og Kirsebær og klædte de hvide Klitter som til Fest. Nu ringe Konvaller og Pyroler med deres hvide Klokker et nyt Foraar ind over den gamle Sandflugt, der hvidner af Kirsebærblomster. I Sommerens Solskin nikke Linneablomsterne lystig over til den lille gravitetiske Goodyera, som skyder op i deres Nabolag. Koppatteranker (Kaprifol) slynge sig til Vejrs ad Fyrrestammerne, og deres Blomsterklaser fylde den lune Skov med bedøvende, sød Duft om Kap med Mjødurtens. Enen skyder sin spidse Pyramide op mellem Hunderosens tornede Stængler, og den mandshøje Gederams skjuler under sit violette Blomsterfelt Vindfælderne paa de aabne Pletter ud imod Kysten. Skoven dækker sit rige Bord med Jordbær og Kirsebær, Blaabær og Tyttebær,

¹⁾ „Naturen og Mennesket“. Kbhvn. 1893. B. IX, S. 237—54. — „Forst-Tidende“. 1893. Nr. 7—8.

Hindbær og Brombær under Birkenes lyse og Granernes mørke Løvtag. Som Minder om den barske Fortid ringe endnu hist og her Lyngtuernes røde Klokker Løvfaldets Tid ind over al denne Herlighed. For bestandig er den øde Sandflugt tæmmet af Skoven, der trives til Glæde for Dyr og Mennesker. Paa en gammel Kæmpehøj, Tillehøj, i Sandflugtsskoven staar en mands- høj Granitstøtte, bærende denne Indskrift:

Peder Jespersen født 1772 død 1835 plantede Skoven 1819. Taknemligt Minde fra Egnens Beboere ved Husmandskoner i Nyker 1886.

— Nedenfor Skoven brummer eller nynner i Storm og i Stille Havet sin gamle Vise, mens dets Bølger have travlt med at flytte Rullestene eller blot Sandskorn. Dette kan synes ringe Gjæringer; tilsammen sætte de dog uudslettelige Spor af Havets Magt. Som den enkelte Bølge i Havet, saa er den enkelte Slægt i det store Menneskesamfund: de Spor, dens Gjærning sætter, de være smaa og ringe, skulle ikke udslettes.

Slægten Bohns Stamtavle.

Herman Bohn, Købmand (1586), Raadmand (1604 og 1609) i Rønne; sandsynligvis Fader til: I. *Henning Bohn*, Købmand (1610 og 1631) i Rønne. II. *Klavs Hermansen Bohn*, Købmand (1610), Raadmand (1623) i Rønne og III. *Morten Bohn*, Raadmand (1640 og 1648) i Rønne.

1. *Herman Klavsen Bohn*, sandsynligvis Søn af II (se ovenfor S. 269), Kirkeværge (1647), Raadmand (1648) i Rønne. Frikendtes 1646 $\frac{4}{5}$ for Deltagelse i de bornholmske Officerers landsforræderiske Overgivelse af Øen til de svenske 1645. G. 1640 $\frac{6}{12}$ (Rønne) m. *Kirstine Madsdatter*, f. 1624 $\frac{10}{11}$, d. 1715 $\frac{14}{3}$ (Rønne). [Hun g. II m. Landsdommer Mathias Rasch i Rønne]. Børn A 1—5.

A 1. *Karen Bohn*, f. 1644, begr. 1702 $\frac{7}{2}$. G. I m. *David Wolfsen*, d. 1686, Raadmand og Borgerkaptajn i Svanike: 7 Børn. G. II 1694 $\frac{31}{1}$ m. *Hans Madsen Kofoed*, f. 1634 $\frac{24}{12}$, begr. 1704 $\frac{21}{11}$, Herredskaptajn, Sandemand, Ejer af Kofoedgaard i Østermarker Sogn. Ingen Børn.

A 2. *Kirstine Bohn*, d. 1729. G. 1674 m. *Filip Rasch*, f. 1648, d. 1721, Borgerkaptajn i Rønne. 6 Børn.

A 3. *Mads Hermansen Bohn*, f. 1649 $\frac{4}{7}$, d. 1716 $\frac{10}{8}$, Købmand i Svanike, efter 1688 i Nexø. Børn B 1—2.

B 1. *Herman Madsen Bohn*, f. 1689 $\frac{1}{12}$, d. 1724 $\frac{10}{4}$, Købmand i Nexø. G. 1715 $\frac{30}{10}$ m. *Mette Margrete Sonne*, f. 1700 $\frac{25}{10}$, d. 1774 $\frac{16}{11}$, D. af Præst Hans Olsen Sonne i Nexø og Bolsker Sogn og Ellen Knudsdatter Gottorp. [M. M. Sonne g. II 1725 $\frac{13}{7}$ m. Mogens Ibsen, Købmand i Nexø, og g. III 1728 $\frac{10}{2}$ m. Niels Madsen West, Generalmajor, Kommandant paa Bornholm]. Børn C: 1—2.

- C 1. *Mads Bohn*, f. 1718 $\frac{2}{2}$, d. 1754 $\frac{81}{1}$, stud. theol., Købmand i Rønne. G. 1743 $\frac{20}{6}$ m. *Barbra Bohn*, f. 1717, begr. 1788 $\frac{29}{8}$. (Se under 3. A 4. B 1. C 2.)
- C 2. *Ellen Margrete Bohn*, f. 1719 $\frac{2}{10}$, d. 1772 $\frac{7}{3}$. G. I 1735 $\frac{17}{10}$ m. *Jørgen Ibsen*, f. 1708 $\frac{26}{11}$, d. 1741 $\frac{21}{8}$, Købmand, Borgerkaptajn i Nexø. 3 Børn. G. II 1743 $\frac{28}{9}$ m. *Hans Anker*, f. 1713, Borgerkaptajn i Nexø. 3 Børn.
- B 2. *Gertrud Bohn*, d. 1747 $\frac{15}{6}$. G. m. *Andreas Madsen Kofoed*, f. 1690, d. 1750 $\frac{8}{5}$, Købmand i Rønne. 2 Børn,
- A 4. *Jørgen Hermansen Bohn*, d. 1726, bosat i Rønne, senere Ejer af Baggaard i Klemensker Sogn. G. m. *Ide Hartvig*, D. af Klavs Hartvig til Baggaard. Børn B 1—2.
- B 1. *Herman Jørgensen Bohn*, f. 1700, begr. 1780 $\frac{21}{2}$ (Rønne), Ejer af Baggaard. G. 1730 $\frac{14}{10}$ m. *Anna Elisabet Engel*, f. 1714, begr. 1789 $\frac{8}{6}$ (Rønne), D. af Mads Klemen Engel, Borgerkaptajn i Hasle, og Karen Hansdatter Anker. Barn C 1.
- C 1. *Karen Bohn*, f. 1735, d. 1776 $\frac{10}{12}$. G. 1750 $\frac{4}{11}$ m. *Mads Andreasen Kofoed*, d. 1769, Købmand i Rønne, S. af Andreas Madsen Kofoed og Gertrud Bohn (A 3. B 2). 9 Børn.
- B 2. *Karen Bohn*, d. 1725. G. m. *Povl Jensen Anker*, f. 1698, Borgerlieut. i Hasle. [Han g. II m. Mette Kirstine Kofoed]. 1 Barn.
- A 5. *Margrete Bohn*, g. m. *Klavs Terkilsen*, d. 1711, Kirkevæрге, Ejer a Aabygaard i Nyker Sogn. 7 Børn, som sammen med deres Afkom antog Navnet Bohn og i forrige Aarhundrede sad som smaa Jordbrugere paa Bornholm.
-
2. *Henning Klavsén Bohn*, sandsynligvis Søn af II (se ovenfor), Raadmand (1664), Borgerkaptajn i Rønne, begr. 1689 $\frac{15}{11}$ i Rønne Kirke. G. m. *Gertrud Madsdatter*, begr. 1706. Børn A 1—3.
- A 1. *Herman Henningsén Bohn*, begr. 1707 $\frac{6}{7}$ i Rønne Kirke. G. m. *Gunil* . . . , d. 1724. [Hun g. II 1708 m. Avgustus Viol, Kirkevæрге i Rønne]. Børn B 1—2.
- B 1. *Barbra Bohn*.
- B 2. *Henning Hermansen Bohn*, d. 1731, Snedker i Rønne. G. m. *Margrete* [Hun g. II m. David Nikolajsen]. 2 Døtre.
- A 2. *Henning Henningsén Bohn*, begr. 1704 $\frac{20}{5}$, Borgerlieut., Raadmand i Rønne, g. m. *Else Olsdatter*, f. 1673, begr. 1752 $\frac{7}{1}$. [Hun g. II m. Robert Colnet, Artillerikaptajn i Rønne, d. 1734]. Børn B 1—3.
- B 1. *Henning Henningsén Bohn*, d. 1770, Bytings- og Skifteskriver i Rønne, g. 1729 m. *Magdalene Katrine Gumlós*, f. 1707, begr. 1776 $\frac{1}{4}$, D. af Lars Nielsen Gumlós, Borgerlieut. i Hasle. Barn C.1. (6 døde unge).
- C 1. *Lars Gumlós Bohn*, f. 1733, d. 1788 $\frac{12}{2}$, Fisker i Rønne, g. 1767 $\frac{18}{4}$ m. *Signe Jensdatter Hals*, f. 1742, d. 1793 $\frac{7}{8}$. Barn D 1. *Henning Larsén Bohn*, f. 1781.
- B 2. *Ingeborg Bohn*.
- B 3. *Karen Bohn*. G. m. *Anders Hansen* i Rønne. 1 Søn, som antog Navnet Bohn.
- A 3. *Karen Bohn*, d. 1708. G. I m. *Peder Ibsén*, d. 1687, Sandemand i Aaker Sogn, Ejer af St. Loftsgaard, Kuregaard og Brandsgaard i Aaker,

Sosegaard i Vestermarker og Strandbygaard i Østerlarsker Sogn. [Af et tidligere Ægteskab havde han 3 Børn]. 3 Børn. G. II 1688 $\frac{9}{2}$ m. *Edvard Olufsen, Sonne*, f. 1667, d. 1727 $\frac{2}{2}$, Herredslieut., S. af Oluf Nietsen Sonne, Præst i Østerlarsker Sogn og Maren Hansdatter Anker. [Han g. II m. Karen Hansdatter Kofoed]. 1 Barn.

3. *Herman Mortensen Bohn*, sandsynligvis Søn af III (se ovenfor), Raadmand (1648), Borgermester (1664), Købmand i Rønne; d. 1668. G. 1641 $\frac{10}{1}$ m. *Barbra Jørgensdatter*, d. 1685 $\frac{1}{1}$. Børn A 1—6.

A 1. *Jørgen Hermansen Bohn*, Købmand i Rønne, d. ugift.

A 2. *Elsebet Bohn*. G. 1662 m. *Poul Maadsen Kofoed*, d. 1686, Borgermester i Svanike, S. af Mads Pedersen K. til Kofoedgaard i Østermarker Sogn og Karen Hansdatter Kofoed. [Han g. II 1669 m. Magdalene Margrete Heseler]. 2 Børn.

A 3. *Barbra Bohn*, begr. 1723 $\frac{26}{6}$ i Rønne. G. I 1666 m. *Jens Hansen* (Stuve), Købmand i Rønne. Børn B 1—3 (antog Navnet Bohn). G. II m. *Hans Markmand*, begr. 1695 $\frac{18}{2}$, Købmand og Kirkevæрге i Rønne. 2 Børn. G. III m. Mester *Simon Holst*, begr. 1708 $\frac{24}{5}$, „Barber“ i Rønne, som hans 3. Hustru. Ingen Børn.

B 1. *Hans Jensen Bohn*, Fændrik i Rønne, d. ugift.

B 2. *Karen Bohn*, d. 1726. G. I m. *Oluf Jensen Aalborg*, d. 1704 $\frac{18}{8}$, Præst i Klemensker Sogn, Viceprovst. [Han var Eukemand]. 1 Barn. G. II m. *Hans Jensen Kofoed*, f. 1664 $\frac{1}{11}$, d. 1741 $\frac{10}{7}$, Ejer af Kofoedgaard i Vestermarker Sogn, S. af den fra 1658 bekendte Kaptajn *Jens Kofoed* til Maglegaard og *Margrete Sandersdatter*. [Han g. I m. *Kirstine Hansdatter Kofoed*, d. 1703]. 4 Børn.

B 3. *Herman Jensen Bohn*, f. 1672, d. 1743 $\frac{7}{6}$ paa sit Gods Maart ved Reval, russisk Krigsgeheimeraad, Vicepræsident i Krigskollegiet, General, estlandsk Godsejer, liflandsk Ridder, R. af *Alexander Nevskijs Orden*. G. 1722 m. *Katarina von Reutern*, f. 1679, d. 1746 $\frac{21}{10}$, D. af *Johan v. R.*, Købmand og Raadsherre i Riga, og *Katarina Christiani*. [Hun g. I 1694 m. *Herman v. Brevern*, d. 1721 $\frac{3}{7}$, Vicepræsident for Rigsjustitskollegiet i St. Petersborg. 11 Børn.] Ingen Børn.

A 4. *Morten Hermansen Bohn*, f. 1652 $\frac{10}{7}$, d. 1725 $\frac{28}{7}$, Borgerkaptajn og Borgermester i Hasle. G. m. *Margrete Anker*. f. 1658, d. 1734, D. af *Povl Hansen A.*, Præst i Hasle og Rutsker Sogn, Provst, Leder af Bornholmernes Opstand mod de svenske 1658, og *Karen Jensdatter Sode*. Børn B 1—5.

B 1. *Herman Mortensen Bohn*, f. 1682, begr. 1773 $\frac{6}{12}$, Købmand i Rønne, Stifter af Bohns Hospital. G. 1711 $\frac{16}{7}$ m. *Karen Lavritsdatter* (Larsdatter), d. 1784 $\frac{1}{4}$, D. af *Lavrits Lavritsen* (Hjort) i Rønne og *Margrete Pedersdatter Lesler*. Børn C 1—3.

C 1. *Lars Hjort Bohn*, d. 1760 $\frac{1}{6}$, Købmand i Rønne. G. I 1737 $\frac{4}{12}$ m. *Marie Dam*, f. 1698, begr. 1756 $\frac{28}{6}$ [Enke efter *Jokum Hansen Anker*, d. 1736 $\frac{16}{7}$, Købmand i Rønne]. Ingen Børn. G. II 1758 $\frac{20}{1}$ m. *Ellen Kirstine Sonne*, f. 1738 $\frac{11}{12}$, d. 1772 $\frac{8}{1}$, D. af *Knud Hansen S.*, Major, i Nexø, og *Kirstine Ibsdatter*. [G. II 1767 $\frac{3}{1}$ m. *Mads Klemen Engel*, Købmand i Rønne]. Børn D 1—2.

- D 1. *Herman Larsen Bohn*, f. 1759 $\frac{20}{11}$, d. 1815 $\frac{13}{10}$, Købmand, Møller og Forligskommissær i Nexø. G. 1785 $\frac{26}{1}$ m. *Mette Kirstine Birch*, f. 1761, d. 1807 $\frac{16}{2}$, D. af Niels B., Økonominspektør ved Frederiks Stenbrud ved Nexø, og Michella Margrete Ibsen. Børn E 1—5.
- E 1. *Lars Hjort Bohn*, f. 1788, d. 1840 ugift i Peru, Sømand.
- E 2. *Herman Hermansen Bohn*, f. 1793 $\frac{13}{9}$, d. 1846 $\frac{26}{1}$, Møller i Nexø. G. 1825 $\frac{26}{3}$ m. *Karoline Martine Nestved Sonne*, f. 1804 $\frac{1}{9}$, d. 1875 $\frac{18}{3}$, D. af Ole Edvard S., Lieut., Ejer af Risegaard i Aaker, og Anna Katrine Mahler. Børn: F 1—4.
- F 1. *Herman Bohn*, d. ung, Sømand.
- F 2. *Olivia Matilde Bohn*, f. 1828 $\frac{22}{9}$, d. 1854 $\frac{1}{8}$. G. 1848 $\frac{21}{1}$ m. *Peter Berg*, f. 1817 $\frac{6}{11}$, d. 1894 $\frac{23}{3}$, Købmand i Nexø, S. af Købmand Hans B., i Nexø. [G. II 1857 $\frac{19}{5}$ m. Søsteren F 4.]. 3 Børn.
- F 3. *Niels Kristian Bohn*, f. 1831 $\frac{13}{2}$, Avlsbruger i Nexø, g. 1857 $\frac{9}{6}$ m. *Kirstine Andrea Jensen*, D. af Anders J., Ejer af St. Pilegaard i Bolsker Sogn. Børn: G 1—11.
- G. 1. *Herman Jokum Bohn*, f. 1858 $\frac{3}{3}$. G 2. *Andreas Jensen Bohn*, f. 1859 $\frac{1}{3}$. G 3. *Oliva Matilde Bohn*, f. 1860 $\frac{1}{11}$. G 4. *Kristiane Antonette Bohn*, f. 1862 $\frac{22}{3}$. G 5. *Georg Hermansen Bohn*, f. 1863 $\frac{20}{9}$. G 6. *Anton Julius Bohn*, f. 1865 $\frac{12}{4}$. G 7. *Kristian Edvard Bohn*, f. 1868 $\frac{29}{3}$. G 8. *Lavra Georgine Bohn*, f. 1870 $\frac{8}{7}$. G 9. *Niels Kristian Bohn*, f. 1872 $\frac{4}{3}$. G 10. *Elisabet Kirstine Bohn*, f. 1874 $\frac{11}{5}$. G 11. *Karl Martin Bohn*, f. 1876 $\frac{7}{8}$.
- F 4. *Lavra Georgine Bohn*, f. 1833 $\frac{22}{4}$, d. 1866 $\frac{2}{6}$, g. 1857 $\frac{19}{5}$ m. *Peter Berg*, Købmand i Nexø [Enkemand efter Søsteren F 2.]. 1 Barn.
- E 3. *Ellen Margrete Bohn*, f. 1798 $\frac{9}{6}$. G. 1818 $\frac{10}{1}$ m. *Johan Finchenhagen Olivarius*, f. 1792 $\frac{12}{2}$, Kancelliraad, Byskriver i Svanike, S. af Holger Finchenhagen O., Præst i Svanike og Ibsker Sogn, og Sofie Magdalene Thillerup. 9 Børn.
- E 4. *Jørgen Hermansen Bohn*, f. 1800 $\frac{11}{8}$, d. 1860 $\frac{7}{5}$, Bager i Svanike. G. 1828 $\frac{29}{11}$ med *Elisabet Rasmussen*, f. 1799 $\frac{2}{10}$, D. af Bager Anders R. i Svanike og Anneke Klavsdatter. Børn: F 1—4.
- F 1. *Agnete Kristine Marie Bohn*, f. 1832 $\frac{17}{4}$. G. 1853 $\frac{20}{5}$ m. *Jeppe Jørgen Kofoed*, f. 1819 $\frac{1}{7}$, d. 1895 $\frac{28}{1}$, Ejer af Kofoedgaard i Østermarker Sogn, S. af Jørgen K., Kapt., Ejer af Kofoedgaard, og Elisabet Katrine Kofoed. 4 Børn. F 2. *Hermantine Johanne Margrete Bohn*, f. 1834 $\frac{10}{2}$. F 3. *Benditte Georgine Elisabet Bohn*, f. 1835 $\frac{18}{6}$. F 4. *Andrea Lavra Matilde Bohn*, f. 1837 $\frac{29}{9}$. G. m. *Christian M. Christiansen*, Købmand, Konsul i Svanike. Børn.
- E 5. *Kirstine Marie Bohn*, f. 1802 $\frac{18}{8}$, d. 1865 $\frac{9}{1}$. G. 1837 $\frac{7}{4}$ m. *Johan Sonne*, f. 1806 $\frac{22}{10}$, d. 1883 $\frac{22}{5}$, Købmand i Nexø, S. af Ole Edvard Hansen S., Lieut., Ejer af Risegaard i Aaker og Anna Katrine Mahler. [G. I m. Ellen Elisabet Mahler, d. 1836 $\frac{3}{11}$]. 4 Børn.

- D 2. *Knud Larsen Bohn*, f. 1760 $\frac{3}{11}$, d. 1784, ugift, i Nexø.
- C 2. *Barbru Bohn*, f. 1717, begr. 1788 $\frac{29}{4}$. G. I 1743 $\frac{20}{6}$ m. *Mads Bohn*, f. 1718 $\frac{2}{2}$, d. 1754 $\frac{31}{1}$, stud. theol., Købmand i Rønne (se under 1 A 3, B 1, C 1). Børn: D 1—8. G. II 1754 $\frac{27}{9}$ m. *Rasmus Marcher*, f. 1728 begr. 1797 $\frac{9}{3}$, Købmand i Rønne. S. af Hans Rasmussen M., Præst i Nyker og Elisabet Sofie Ejlersdatter Holck. 3 Børn.
- D 1. *Herman Madsen Bohn*, f. 1744, begr. 1810 $\frac{3}{9}$, Købmand, Borgerkaptajn i Rønne. G. 1797 $\frac{29}{11}$ m. *Benditte Marie Thiesen*, f. 1767, d. 1844 $\frac{1}{7}$, D. af Jokum T., Købmand i Svanike, og Maren Schor. [G. II 1811 $\frac{19}{4}$ m. Jørgen Gad Winsløw. f. 1790, d. 1841 $\frac{8}{2}$, Købmand, Konsul i Rønne]. Ingen Børn. D 2. *Niels West Bohn*, f. 1745, d. uden Børn, Koffardikaptajn. D 3. *Poel Bohn*, f. 1747, d. 1796 $\frac{24}{9}$ ugift, Koffardikaptajn. D 4. *Ole Bohn*, f. 1748, begr. 1757 $\frac{19}{12}$ (Tvilling). D 5. *Lars Bohn*, f. 1748, begr. 1748 $\frac{11}{2}$ (Tvilling). D 6. *Lars Bohn*, f. 1749, d. som Barn. D 7. *Lars Bohn*, f. 1752, begr. 1779 $\frac{30}{3}$, ugift, Fuldmægtig i Rønne. D 8. *Kristofer Bohn*, f. 1753, d. 1834 $\frac{10}{11}$ (Rønne) ugift; Forvalter paa Kristiansø.
- C 3. *Morten Bohn*, f. 1719 $\frac{23}{10}$, d. 1802 $\frac{29}{6}$, stud., Købmand og Hospitalsforstander i Rønne, g. 1749 $\frac{5}{2}$ m. *Barbra Kirstine Anker*, f. 1725, d. 1771 $\frac{10}{9}$, D. af Jokum Hansen A., Købmand i Rønne, og Marie Pedersdatter Dam. Børn: D 1—9.
- D 1. *Margrete Bohn*, f. 1750 $\frac{10}{10}$, d. 1822 $\frac{8}{5}$, ugift, i Rønne. D 2. *Herman Bohn*, f. 1751 $\frac{11}{11}$, d. som Barn. D 3. *Karen Bohn*, f. 1753, begr. 1753 $\frac{17}{3}$. D 4. *Karen Bohn*, f. 1754 $\frac{19}{1}$, d. 1821 $\frac{4}{5}$, g. 1775 $\frac{20}{12}$ m. *Mads Klemen Engel*, f. 1747, begr. 1796 $\frac{23}{4}$, Købmand, Borgerfændrik i Rønne, S. af Hans Anker E., Købmand i Rønne, og Margrete Andreasdatter Kofoed. [G. I 1767 $\frac{9}{1}$ m. Ellen Kirstine Sonne, Enke efter A 4, B 1, C 1]. 1 Barn. D 5. *Jokum Anker Bohn*, f. 1756 $\frac{20}{12}$, d. 1809 $\frac{1}{5}$, Købmand i Svanike, senere i Rønne, eligeret Mand, g. 1777 $\frac{8}{1}$ m. *Maren Schor*, f. 1736 $\frac{8}{17}$, d. 1808 $\frac{6}{12}$, D. af Anker Anthoni S., Oberst og Vicekommandant paa Bornholm, og Magdalene Marie Sode. [G. I m. Jokum Thiesen, f. 1702, d. 1775 $\frac{14}{6}$, Købmand i Svanike]. Barn: E 1. *Barbra Kirstine Bohn*, f. 1781 $\frac{26}{47}$, d. 1864 $\frac{21}{7}$, g. 1798 $\frac{31}{1}$ m. *Peder Dam Jespersen*, f. 1772 $\frac{11}{3}$, d. 1835 $\frac{26}{9}$, By- og Herredsskriver i Nexø og Sønderherred, Kancelliraad, derefter Købmand og Avlsbruger i Rønne, Landvæsens- og Sandflugtskommisær, Stænderdeputeret; S. af Niels J., By- og Herredsfoged i Nexø og Sønderherred, og Barte Marie Dam. 13 Børn. D 6. *Marie Bohn*, f. 1758, begr. 1758 $\frac{29}{5}$. D 7. *Marie Bohn*, f. 1760 $\frac{19}{1}$, d. 1838 $\frac{20}{4}$, Etatsraadinde 1818 $\frac{12}{6}$, Legatstifterske, g. I 1776 $\frac{11}{12}$ m. *Jokum Herman Anker*, f. 1750, begr. 1786 $\frac{11}{5}$, Købmand i Nexø, S. af Hans A., Borgerkaptajn i Nexø, og Ellen Margrete Bohn (se 1, A 3, B 1, C 2). Barn: E 1. Gift II 1786 $\frac{29}{12}$ m. *Hans Peter Kofoed*, f. 1743 $\frac{16}{10}$, d. 1812 $\frac{3}{1}$, Koffardikaptajn, derefter Brygger og Grosserer paa Kristianshavn, Ejer af Godserne Aastrup og Holbæk Ladegaard, S. af Peder Jørgensen K., Ejer af Kofoedgaard i Østermarker Sogn, og Margrete Elisabet Hansdatter Marcher. Ingen Børn. E 1. *Hans Morten Anker*, døbt 1778 $\frac{16}{2}$, d. 1786 $\frac{2}{2}$. D 8. *Poel Bohn*, f. 1761 $\frac{19}{6}$, cand. juris fra Sorø Akademi 1786

- $\frac{28}{4}$, rejste 1795 uden Lands og døde der. D 9. *Lars Hjort Bohn*, f. 1763 $\frac{26}{9}$, begr. 1808 $\frac{24}{3}$, stud. 1779, Litterat, levede ugift i Rønne.
- B 2. *Barbra Bohn*, f. 1684, d. 1710. G. 1703 $\frac{29}{6}$ m. *Didrik Wolfsen*, f. 1669, d. 1740, Købmand, Borgerlieut. i Svanike, S. af David W., Borgerkaptajn og Raadmand i Svanike, og Karen Hermansdatter Bohn (se 1 A 1.). [G. II 1715 m. Elsebet Karlsdatter og g. III 1733 m. Ellen Tuxværd]. 3 Børn.
- B 3. *Karen Bohn*, f. 1690, d. 1761. G. I 1713 m. *Jens Nielsen Lund*, (Borringholm), d. 1717, By- og Herredsfoged i Hasle og Nørreherred, Ingen Børn. G. II 1719 $\frac{2}{12}$ m. *Povl Eskilsen*, f. 1698, d. 1771 $\frac{24}{5}$, By-, Herredsfoged og Birkedommer i Hasle, Nørreherred og Hammershus Birk, S. af Eskil Nielsen, By- og Herredsfoged i Hasle, og Lene Nielsdatter, Provst Povl Hansen Ankers Enke. 1 Søn, hvis Søn kaldte sig Bohn.
- B 4. *Elsebet Bohn*, f. 1693, d. 1743 $\frac{13}{10}$. G. 1717 $\frac{26}{2}$ m. *Poul Anthoni Müller*, f. 1693, d. 1764, Købmand i Svanike, Ejer af Vallensgaard i Aaker Sogn, S. af Anker Anthoni M., Landsdommer paa Bornholm, og Magdalene Margrete Heseler. [G. II 1749 $\frac{27}{9}$ m. Katrine Magdalene Mortensdatter Kofoed]. 8 Børn.
- B 5. *Povl Mortensen Bohn*, kaldte sig Paul Wilhelm Ferdinand von Bohn, f. 1697, d. 1759 $\frac{12}{11}$, stud. theol. ved Københavns Universitet 1715, Baccalaur 1716, gik 1717 i russisk Krigstjeneste, indtraadte 1724 i den østerrigske Hær som Ingeniør, opholdt sig 1725—34 hos Fyrst Racoczi i Rodosto i Tyrkiet og tjente samtidig Tyrkerne som Ingeniør; fængslet i Bastillen i Paris 1734—38 som østerrigsk Spion; østerrigsk Ingeniøroberst 1743 $\frac{30}{11}$, Feltmarechallieut. 1752 $\frac{18}{12}$, Felttøjmester 1758 $\frac{8}{2}$, Direktør for Ingeniørkorpset 1759. G. 1748 $\frac{9}{1}$ m. *Maria Rosina von Grabenfeld*, D. af Ferdinand von Grabenfeld og Anna Maria Børn: C 1—2.
- C 1. *Franz Xaver Wilhelm Paul Andreas Thecla*, Friherre von *Bohn*, f. 1752 $\frac{1}{11}$, d. 1832 $\frac{80}{6}$. Udtraadte 1781 $\frac{10}{3}$ af den østerrigske Hær som Underlieut. Optoges sammen med Broderen 1780 $\frac{1}{4}$ i de østerrigske Arvelandes Friherrestand paa Grund af sin Faders Fortjenester.
- C 2. *Wilhelm Johann Nepomuck Leonardus Thecla*, Friherre von *Bohn*, f. 1754 $\frac{6}{11}$, d. 1838 $\frac{9}{8}$ i Linz. Udtraadte 1782 $\frac{15}{3}$ af den østerrigske Hær med Kaptajnskarakter ad honores. G. 1782 $\frac{80}{4}$ m. *Theresia Herrman* i Heining i Bayern, d. 1837 $\frac{87}{7}$. Børn: D 1—4.
- D 1. *Theresia*, Friherreinde von *Bohn*, f. 1784 $\frac{5}{4}$. D 2. *Rosina*, Friherreinde von *Bohn*. G. m. . . . von *Speicher*. D 3. *Wilhelm*, Friherre von *Bohn*, Beregningsraad ved Domænebogholderiet 1847, Ejer af Godset Grienau i Machland 1828—34. G. m. *Francisca Susanne*, f. 1789, d. 1831 $\frac{15}{2}$ i Wien. D 4. *Johann*, Friherre von *Bohn*, Diurnist 1847.
- A 5. *Kirsten Bohn*, d. 1709. G. I m. *Ernst Canzler*, f. 1636, d. 1678 $\frac{8}{3}$, Kaptajnlieut. over Hammershus Garnison, Ejer af Blykobbegaard i Nyker. 2 Børn. G. II m. *Lars Jensen*, d. 1685 paa Blykobbegaard, S. af Jens

- Larsen Malmø. Præst i Rønne. 2 Børn. G. III m. *Peder Hansen*, d. 1727 ²⁸/₂, paa Blykobbegaard. [G. II m. *Elsebet Olsdatter*]. 4 Børn.
- A 6. *Klavs Hermansen Bohn*, f. 1657, d. 1683 ¹/₈, Skipper og Købmand i Rønne. G. 1677 ²⁶/₈ m. *Lisabet Markmand*, der som Enke indvikledes i talrige Processer. Børn: B 1—2.
- B 1. *Mette Bohn*, f. 1681, begr. 1755 ²¹/₁₁. G. m. *Jes Rasch*, begr. 1734 ²/₄, Ejer af Rønne Mølle, Avktionsdirektør i Rønne, S. af Filip R., Borgerkaptajn i Rønne, og Kirsten Bohn (se 1 A 2). 6 Børn.
- B 2. *Herman Klavsens Bohn*, f. 1682, begr. 1751 ²¹/₄, Købmand, Kæmner, Kirkevæрге, Borgerkaptajn i Rønne. G. m. *Elsebet Rasch*, f. 1676, begr. 1756 ¹⁹/₂, sandsynligvis D. af Filip R., Borgerkaptajn i Rønne, og Kirsten Bohn (se 1 A 2). Børn: C 1—8.
- C 1. *Barbra Bohn*, f. 1701, begr. 1780 ¹⁹/₄. G. I m. *Josias Lehmann*, f. 1685, d. 1742 ¹⁹/₄, Rektor og Kapellan i Rønne. G. II 1742 ¹⁹/₇ m. *Lavritys Kristian Aspach*, f. 1704 ¹⁵/₆, d. 1755 ¹⁵/₆, Kapellan i Rønne, S. af Sixtus A., Magister, Stiftsprovst, Vicebiskop i Aalborg, og Maren Popp.
- C 2. *Klavs Hermansen Bohn*, f. 1703, d. 1783, Landstingskriver i Rønne. G. 1732 ¹⁵/₄ m. *Marta Katrine Sandby*, f. 1699, d. 1788, D. af Jørgen Axelsen S., Præst i Klemensker Sogn. [G. I m. *Nikolaj Bruchmann*, Skifteskriver i Rønne, d. 1730 ¹⁸/₁₂]. Børn: D 1—5.
- D 1. *Jørgen Sandby Bohn*, f. 1733, d. 1790, Degn i Østerlarsker Sogn, g. I m. *Karen Hansdatter*, d. 1761. Barn: E 1. *Marta Katrine Bohn*, f. 1758, g. m. *Peder Andersen Munch*, Avisbruger i Østerlarsker Sogn, (g. II m. *Bodil Jensdatter*). Ingen Børn. D 2. *Nikolaj Bruchmann Bohn*, f. 1736. D 3. *Kirsten Bohn*, f. 1738, begr. 1755 ¹⁷/₄. D 4. *Herman Klavsens Bohn*, f. 1741. D 5. *Filip Klavsens Bohn*, f. 1744.
- C 3. *Elsebet Bohn*. G. 1729 ¹⁰/₂ m. *Niels Nielsen Gumløs*, f. 1700, begr. 1760 ¹/₁₂, Skipper i Rønne, S. af Niels Mogensen i Hasle. 11 Børn.
- C 4. *Dortea Bohn*, f. 1708 ⁷/₁₂, begr. 1770 ⁴/₇. G. I 1731 ¹¹/₁₀ m. *Nikolaj Lindrod*, f. 1696, d. 1740 ²/₄, Regimentskvartermester i Rønne. 7 Børn. G. II 1754 ⁶/₁₁ m. *Karl Deichmann Tanch*, f. 1727, begr. 1762 ¹²/₈ i Rønne.
- C 5. *Herman Filip Bohn*, d. 1784 ²⁷/₆, Borgerkaptajn i Rønne, Ejer af Stampemøllen i Nylarsker Sogn. G. 1741 ²⁷/₁ m. *Anna Dortea Broch*, f. 1668, begr. 1756 ¹⁸/₁₁. [G. I m. *Buchfisch*, Regimentsfeltskær i Rønne, d. 1739 ⁹/₄]. Ingen Børn.
- C 6. *Filip Hermansen Bohn*, f. 1718, d. 1787 ¹⁸/₁₁, Købmand, Borgersergeant i Rønne. G. m. *Cecilie Sofie Thiesen*, d. 1774 ¹³/₆, D. af Jokum T., Købmand i Svanike, og Bente Hansdatter. Børn: D 1—9.
- D 1. *Herman Bohn*, f. 1757, begr. 1759 ⁷/₁₂. D 2. *Elsebet Dortea Bohn*, f. 1758, begr. 1758 ⁴/₁₁. D 3. *Jokum Thiesen Bohn*, f. 1759, Styrmand i hollandsk Koffardifart. D 4. *Herman Bohn*, f. 1761, begr. 1764 ²²/₈. D 5. *Elsebet Marie Bohn*, f. 1762, begr. 1767 ¹⁸/₆. D 6. *Benditte Margrete Bohn*, f. 1764. D 7. *Kirstine Cecilie Bohn*, f. 1766. D 8. *Elsebet Marie Bohn*, f. 1769. D 9. *Marta Katrine Bohn*, f. 1771.

- C 7. *Peter Hermansen Bohn*, d. 1786 $\frac{21}{8}$, stud., konst. Rektor i Rønne 1744, derefter Degn i Aaker. G. 1766 $\frac{21}{8}$ m. *Barbra Agnete Kofoed*, f. 1747, d. 1781, D. af Jørgen Peter K., Borgerfændrik i Svanike, og Magdalene Margrete Müller. Børn: D 1—5.
- D 1. *Herman Jørgen Bohn*, f. 1769, Underofficer ved Livvagten paa Bornholm. D 2. *Magdalene Bohn*, f. 1772. G. m. *Ole Hansen* i Vestermarker Sogn. D 3. *Elsebet Antonette Bohn*, f. 1774. D 4. *Jørgen Peter Bohn*, f. 1777, Sømand. D 5 *Barbra Katrine Bohn*, f. 1779.
- C 8. *Elisabet Bohn*, f. 1723, begr. 1786 $\frac{21}{10}$. G. I 1750 $\frac{9}{7}$ m. *Valerius Hansen*, f. 1701, begr. 1758 $\frac{10}{6}$, Skipper i Rønne. 1 Barn. G. II 1759 $\frac{9}{2}$ m. *Peder Olsen Vallø* i Rønne. Ingen Børn.
-